

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 31/2000 vp

Hallituksen esitys laiksi julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä lokakuuta 2000 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetun lain muuttamisesta (HE 163/2000 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostossa.

Asiantuntijat

Hallinto- ja tarkastusjaostossa ovat olleet kuuluttavina

- vanhempi hallitussihteeri Petri Syrjänen, valtiovarainministeriö
- nuorempi hallitussihteeri Markku Jänkälä, kauppaja- ja teollisuusministeriö
- tarkastuspäällikkö Timo-Veli Sälli, Valtiontalouden tarkastusvirasto
- tarkastusneuvos Asko Valkosalo, valtiontilintarkastajain kanslia
- osastopäällikkö Pasi Horsmanheimo, Keskukskauppakamari
- varapuheenjohtaja, ylitarkastaja Juha Pekka Niemi, JHTT-yhdistys ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallitus ehdottaa, että julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annettua lakia (467/1999), jäljempänä JHTT-laki, muutettaisiin siten, että JHTT-tilintarkastajan tutkintoon vaadittavaa julkishallinnon ja -talouden tehtävissä saatua kokemusta ja tilintarkastustehtävissä hankittua kokemusta vaadittaisiin nykyistä lyhyemmän aikaa. Julkishallinnon ja -talouden tehtävissä hankitun käytännön kokemuksen vähimmäisaika on

tällä hetkellä viisi vuotta. Tilintarkastustehtävissä tutkintoon hakeutuvan on täytynyt toimia vähintään neljä vuotta. Molempien osalta vähimmäisajaksi ehdotetaan kolmea vuotta.

JHTT-luettelosta poistamisikää korotettaisiin ehdotuksella 65 vuodesta 70 vuoteen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2001 alusta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamiensa selvitysten perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutos-ehdotuksin.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissakin on todettu, tilintarkastajan hyväksymisprosessi on varsin aikaavievä peruskoulutuksineen, käytännön harjoitteluneen ja hyväksymistutkintoineen. Käytännön kokemuksen vähimmäisajan lyhentämisellä voidaan pyrkiä vaikuttamaan auktorisoitujen tilintarkastajien riittävyteen. Tällä puolestaan varmistetaan kilpailun ylläpito, mikä samalla hillitsee palkkioiden nousupaineita.

Tilintarkastajien lukumäärän kasvu on viime vuosina ollut hidasta. Saadun selvityksen mukaan tämä pätee JHTT-tarkastajien lisäksi myös KHT- ja HTM-tilintarkastajiin. Elinkeinoelämän suhdannevaihtelut ja tilintarkastajapalvelujen tasaista saatavuutta myös lähitulevaisuudessa. Tältä kannalta on myönteistä, jos tilintarkastajapalveluiden riittävyteen voidaan vaikuttaa hyväksymisvaatimusten lievähköillä muutoksilla.

Myös KHT- ja HTM-tutkintoihin hyväksymiseen vaadittavan käytännön kokemuksen määrää alennettiin kuluvaan vuoden keväällä viidestä vuodesta kolmeen vuoteen. Saadun tiedon mukaan tämä kaksinkertaisti heti KHT-kokelaiden määrän. Muutoksella ei ollut välitöntä vaikutusta HTM-kokelaiden määrään. Muutosten odotetaan tältä osin näkyvän vasta kahden tai kolmen vuoden viiveellä.

Valiokunta pitää ilmeisenä, että vaadittavan käytännön kokemuksen vähimmäisajan alentamisella on vaikutusta JHTT-kokelaidenkin määrään jo lähitulevaisuudessa. Valiokunta pitää myös kannatettavana, että JHTT-luettelosta

poistaminen ns. ikäpykälän perusteella on yhdenmukainen yksityisen sektorin tilintarkastajatuhtintojen kanssa eli luettelosta poistamisikä muutetaan 70 vuodeksi.

Valtiovarainvaliokunta pitää puutteena, että JHTT-tutkinnon suorittamisella ei valtiosektorilla ole käytännössä vastaavaa merkitystä kuin esimerkiksi kuntasektorilla. Tutkinnon suorittaminen ei välttämättä näy esimerkiksi asemassa, työtehtävissä tai palkkauksessa. Kun tutkinnon suorittaminen ei näy parempana urakehityksenä, virkatehtävien vaativuuden kasvamisena tai palkankorotuksina, puuttuu tutkinnolta houkuttelevuus. Valiokunta pitää tätä merkittävänä syynä siihen, että valtiosektorilla tarkastustyötä tekevät eivät ole nykyistä enemmän osoittaneet kiinnostusta JHTT-tutkintoa kohtaan. Valiokunta pitää tarpeellisenä, että valtiotyönantaja ottaa em. näkökohdat omassa toiminnassaan tulevaisuudessa paremmin huomioon.

JHTT-lain (467/1999) 22 §:n 2 momentin mukaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan (JHTT-lautakunnan) oikaisupäätöksistä valitetaan Uudenmaan lääninoikeuteen. Hallinto-oikeuslaki (430/1999) tuli voimaan 1.12.1999. Sen mukaan yleisiä alueellisia hallintotuomioistuimia ovat aiempien lääninoikeuksien sijasta hallinto-oikeudet. Hallinto-oikeuslain 24 §:n 3 momentin perusteella JHTT-lautakunnan päätöksistä valitetaan Helsingin hallinto-oikeuteen. Selvyyden vuoksi asia olisi syytä kirjata myös julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annettuun lakiin. Valiokunta ehdottaa tehtäväksi tällaista teknistä korjausta JHTT-lain 22 §:n 2 momenttiin.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 22 §:n 2 momentti näin kuuluvana:

Laki

julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkishallinnon ja -talouden tilintarkastajista 1 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (467/1999) 3 ja 9 §, 19 §:n 1 momentti, 22 §:n 2 momentti ja 26 §:n 2 momentti seuraavasti:

22 § (*Uusi*)

— — — — —
Lautakunnan oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla *Helsingin hallinto-oikeuteen*.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Maria Kaisa Aula /kesk	Virpa Puisto /sd
vpj.	Kari Rajamäki /sd	Ola Rosendahl /r
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	Sakari Smeds /skl
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok	Irja Tulonen /kok
	Timo Ihamäki /kok (osittain)	Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
	Seppo Kääriäinen /kesk	Kari Uotila /vas
	Reijo Laitinen /sd	Jukka Vihriälä /kesk
	Markku Laukkanen /kesk	Jorma Vokkolainen /vas (osittain)
	Hanna Markkula-Kivisilta /kok	vjäs. Riitta Korhonen /kok (osittain)
	Tuija Nurmi /kok	Mikko Kuoppa /vas (osittain)
	Mauri Pekkarinen /kesk	Pirkko Peltomo /sd.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Alpo Rivinoja.